

РЕЗУЛЬТАТИ УЧАСТІ ЖІНОЧОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЗБІРНОЇ З БАСКЕТБОЛУ 3x3 ПРОТЯГОМ 2010–2021 РОКІВ

Олена Ключ¹

<https://orcid.org/0000-0003-4919-5323>

Микола Прозар²

<https://orcid.org/0000-0003-0833-9685>

Лариса Балацька³

<https://orcid.org/0000-0002-7963-2726>

Олександр Скавронський⁴

<https://orcid.org/0000-0002-4960-5647>

Андрій Петров⁵

<https://orcid.org/0000-0003-4058-7793>

Сергій Бережок⁶

<https://orcid.org/0000-0001-5821-6777>

^{1-2, 4-5} Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна
³ Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна
⁶ Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна

кореспондент-автор – С. Ключ: alenakamp@gmail.com

doi: 10.32626/2309-8082.2022-24.17-24

Перспективи розвитку баскетболу 3x3 потрібно розглядати з урахуванням аналізу видів змагань та результатів участі в цих змаганнях українських спортсменок. *Мета дослідження.* Проаналізувати й систематизувати інформацію про основні результати участі жіночої збірної України з баскетболу 3x3 протягом 2010–2021 років. *Матеріал і методи дослідження.* Тематика дослідження передбачала застосування методів теоретичного рівня. Основним матеріалом, який дозволив сформулювати дану статтю, була здебільшого інформація з інтернет простору, зокрема під час вивчення питання було застосовано теоретичний аналіз порівняння та узагальнення наукової літератури, спортивних протоколів змагань, які проводились під егідою FIBA 3x3 в загальній кількості 160 та наукових праць із професійного спорту загалом та офіційного сайту FIBA 3x3. *Результати.* У 2014 році збірна жіноча команда з баскетболу 3x3 вперше потрапила на Чемпіонат Світу й посіла 19 місце. У 2016 році на Чемпіонаті Світу в категорії 18 U національна збірна посіла II місце; у 2018 році на Чемпіонаті Європи в категорії 23 U збірна жіноча команда України посіла III місце. У 2021 році збірні українські команди ввійшли у топ-10 кращих команд світу. *Висновки.* Проаналізувавши динаміку результатів участі українських спортсменів на міжнародних змаганнях, потрібно зазначити ряд факторів, що дозволяють сформулювати перспективи розвитку баскетболу 3x3 в Україні. Так, щорічно визначається збільшення кількості турнірів та команд учасників баскетболу 3x3; регулярність і збільшення якості проведення змагань з баскетболу 3x3 в Україні і як наслідок, високий рівень кваліфікації українських спортсменок, що приймають участь на міжнародній арені; а також збільшення кількості країн, які приймають участь в міжнародних змаганнях з баскетболу 3x3.

Ключові слова: баскетбол 3x3, жінки, національна збірна, результати змагань.

Olena Klius, Mykola Prozar, Larisa Balatska, Oleksandr Skavronsky, Andrii Petrov, Berezhok Serhiy. Results of participation of ukrainian women's basketball team 3x3 during 2010–2021.

Abstract. Prospects of 3x3 basketball development are examined taking into account the analysis of the types of competitions and the results of participation in these competitions of Ukrainian athletes. *The purpose of the study.* Analyze and systematize information on the main results of the participation of the Ukrainian women's team in basketball 3x3 during 2010–2021. *Material and methods of research.* The subject of the study presupposed the use of theoretical methods. The main material, which allowed to form this article, was for the most part information from the Internet space, in particular, in the study of the issue was applied theoretical analysis of comparison and synthesis of scientific literature, FIBA 3x3 Sports Records in total of 160 and individual printed sports in general and from the official FIBA 3x3 website. *Results.* Since 2014, the national team of Ukrainian women's 3x3 basketball team first got to the World Championship. In Romania 2018 at the European Championship, the women's team of Ukraine took third place. In 2021, the Ukrainian teams were among the top 10 best teams in the world. *Conclusion.* Having analyzed the dynamics of the participation of Ukrainian athletes in international competitions, it is worth noting the prospects for the development of 3x3 basketball in Ukraine. Thus, annually there is an increase in the number of tournaments and teams of participants of 3x3 basketball; regularity and increase in the quality of 3x3 basketball competitions in Ukraine and, as a result, high level of qualification of Ukrainian athletes, participating in the international arena; and increasing the number of countries participating in international 3x3 basketball competitions.

Keywords: 3x3 basketball, women's national teams, competition results.

Вступ

Баскетбол є популярним видом спорту у всьому світі, а його популяризація сприяла розвитку вуличного баскетболу – стрітболу. На сьогодні стрітбол – це не просто спортивна гра, або вулична розвага, це ціла молодіжна субкультура, свого роду філософія, яка дає можливість підліткам самореалізуватися.

У 2007 році Міжнародна федерація баскетболу (FIBA) встановила універсальні правила для цієї гри, а його міжнародний дебют відбувся на Юнацьких Олімпійських іграх 2010 року в Сінгапурі. З 2012 року FIBA стала організовувати щорічні світові та

континентальні турніри для націй, а також клубний «Світовий тур» [7].

Ураховуючи унікальність та привабливість цієї гри в молоді у 2016 році президент Міжнародного Олімпійського комітету Томас Бах сказав: «Ми хочемо принести спорт молоді. З багатьма можливостями, які є у молодих людей, ми більше не можемо очікувати, що вони автоматично прийдуть до нас, ми повинні йти до них». У Токіо в 2020 році стрітбол дебютував на Олімпійських іграх. Враховуючи сучасні зміни та інтерес суспільства в північно-американському та європейському континенті світу до цієї гри ще

досі залишаються актуальним питання висвітлення особливості розвитку стрітболу в нашій країні, а аналіз результатів національних збірних жіночих команд України зі стрітболу сприятиме корекції в тренувальному процесі та досягненню вищих результатів.

Матеріал і методи дослідження

Мета дослідження – проаналізувати й систематизувати інформацію про основні результати участі жіночої національної збірної України з баскетболу 3x3 протягом 2010–2021 років. Для досягнення поставленої мети вирішували комплекс завдань, кожний із яких передбачав застосування методів дослідження на теоретичному рівні. Основним тут був метод аналізу, систематизації й узагальнення. Для того, щоб мінімізувати суб'єктивність викладених поглядів, суджень, ідей і положень було використано різні джерела інформації. Передусім використовували документальні та літературні джерела, що стосувалися баскетболу. При виборі цих джерел провідним був критичний підхід, основними базами пошуку SPORT Discus, Web of Science, Scopus, а ключовими словами були баскетбол 3x3, жінки, національна збірна, результати змагань, а також відповідні їм аббревіатури і комбінації. Базовим при виборі джерел інформації був критерій часу появи кожної такої інформації з досліджуваної проблеми. Подібний підхід використовували прививченні друкованих літературних джерел, а саме документальних матеріалів, передусім сайту FIBA 3x3 [27; 28], а також із статей журналів та використаних у них джерел інформації. У підсумку було обрано біля 80 джерел інформації, а після проведення остаточного огляду цього переліку – 32 джерела.

Результати дослідження

Уперше в Україні стрітбол з'явився у 1995 році за ініціативи представників брендів Adidas та Nike, які організували відповідні турніри. Зростання інтересу до стрітболу сприяло створення на базі Федерації баскетболу України у 2006 році Всеукраїнського громадського об'єднання «Федерація вуличного баскетболу України» (із 2013 року – зміна назви на «Федерацію баскетболу 3x3 України»). У 2008 році створюється українська стрітбольна ліга. Стрітбол швидко набирив обертів і захопив своєю грою як звичайних підлітків, так і професійних гравців в Україні. Саме тому федерація баскетболу України почала розвивати цей напрямок і всесторонньо його підтримувати. Важливе значення у розвитку баскетболу 3x3 внесла організація FIBA. Так, у 2010 році стрітбол був включений у програму Молодіжних Олімпійських ігор, а участь у них взяли біля 20 жіночих команд.

Починаючи з 2011 року під егідою FIBA 3x3 на території України офіційно було проведено дев'ять відкритих турнірів, але тільки для чоловічих збірних.

З 2013 року також під егідою FIBA було проведено чотири турніри зі стрітболу, в яких взяли участь команди Америки, Азії у категорії до 18 років, а також перший Чемпіонат Азії для категорії 14 років та Чемпіонат Світу за участі 24 команд, у тому числі жіноча збірна України.

Починаючи з 2014 року, під егідою FIBA 3x3 важливою подією стало долучення стрітболу до програми змагань Африканських молодіжних ігор та в програму Молодіжних Олімпійських ігор у Китаї; але жіноча збірна в цих іграх не брала. У 2014 році на Чемпіонаті Світу в Росії, організованого під егідою FIBA 3x3, жіноча збірна України посіла 19 місце з результатом 52 очки та середнім показником за одну гру 10,4 очок. При цьому, I місце посіла збірна США із загальним результатом 164 очки і середнім показником за одну гру 18,2. II місце посіла збірна Росії (результат 159 очок) і середнім показником за одну гру на рівні 17,7 очок. III місце посіла збірна Бельгії (результат 156 очок), а її середній показник за одну гру становив 17,3 очок.

У 2015 році під егідою FIBA 3x3 було проведено 7 турнірів у віковій категорії 18 років, передусім це відбіркові змагання до Чемпіонату Європи та Чемпіонату Світу.

У 2016 році під егідою FIBA було проведено 10 турнірів. Варто зазначити, що на Чемпіонаті Світу, який розпочався 15 жовтня 2016 року, отримано такі результати: I місце посіла збірна Чеської Республіки (загальний результат – 122 очка, середній за гру – 17,4 очок), II місце – збірна України (відповідно 109 та 15,6 очок). Важливим моментом у 2016 році стало рішення FIBA про проведення турнірних змагань для ще однієї вікової категорії U-16. Так, вже у 2016 році окремо було проведено Чемпіонат Європи для вікової категорії до 18 років та Чемпіонат Європи для категорії до 16 років. Молодіжна збірна дівчат України на цьому турнірі посіла VI місце з результатом 42 очка, а I – збірна Угорщини (89 очок із середнім результатом за гру 17,8), II – збірна Румунія (відповідно 79 та 15,8 очок), III місце – збірна Росія (відповідно 70 та 14).

Починаючи з 2017 року, під егідою FIBA 3x3 було проведено вдвічі більше турнірів, ніж за попередні роки. Важливим у поширенні та популяризації цієї гри на всіх континентах світу стало проведення національних ліг та континентальних турнірів. Зокрема, у 2017 році FIBA 3x3 вперше було організованого та проведено Чемпіонат Океанії за участі 7 команд, а результат був таким: I місце з результатом 91 очко посіла збірна Австралії, а середній результат за гру становив 15,2 очок. Також у 2017 році вперше було проведено Чемпіонат Африки за участі 10 команд та Чемпіонат Азії FIBA 3x3 за участі 12 команд.

У 2017 році під егідою FIBA також було започатковано нові турніри, а саме «Ліга націй» FIBA 3x3 для категорії U 23 – змагання для чоловіків і жінок віком до 23 років, що є частиною програми відомої під назвою «Fast Track». Мета таких турнірів – постійна можливість для майбутніх талантів удосконалюватися в напрямі участі у Чемпіонаті Світу зі стрітболу, майбутніх Олімпійських іграх. Основними учасниками, які заснували цю програму у 2017 році, стали п'ять країн: Чехія, Угорщина, Нідерланди, Шрі-Ланка та Уганда. Ліга «Fast Track» складалася з п'яти одноденних заходів, у яких брали участь по 6 команд (чоловіків та жінок). Також у 2017 році під егідою FIBA 3x3 було проведено такі чемпіонати: Чемпіонат Європи FIBA 3x3 – у Нідерландах, Чемпіонат Азії для категорії 18 років – у Малайзії за участі 16 команд. У Чемпіонаті Європи 3x3 для категорії 18 років взяло участь 12 команд. Результат був таким: I місце посіла жіноча збірна Угорщини, що набрала 77 очок, II місце – збірна Росія (64 очка), III місце – Нідерланди (73 очка); збірна України посіла 10 місце, результат був 21 очко, а середнє досягнення за одну гру – 10,5 очок.

Починаючи з 2018 року FIBA 3x3 провела вже 30 турнірів, що значно більше, ніж у попередні роки, а основними були Чемпіонат Азії у Китаї (взяли участь 18 команд) та Чемпіонат Африки у м. Того (участь 15-ти команд). Тут необхідно зазначити, що 2018 рік для жіночої збірної України виявився успішним, оскільки вона взяла участь у турнірі національних ліг, проведеному під егідою FIBA 3x3 для вікових категорій 16-23 років. У цьому турнірі збірна України посіла I місце з результатом 50 очок, а середній результат за гру становив 16,7 очок, II місце посіла Франція (48 очок, середній результат за гру – 16), III місце – команда Угорщини (38 очок, середній результат за гру – 19).

Під час кваліфікації до Чемпіонату Європи, що відбувався у Франції, жіноча збірна України посіла I групове місце (загальний результат – 73 очка, середній результат за гру – 18,3). Не менш вдалим для України став Чемпіонат Європи, проведений FIBA 3x3 у Румунії в 2018 році: збірна Франції посіла I місце (загальний результат – 102 очка, середній за гру – 20,4 очок); II – збірна Нідерландів (відповідно 65 та 13 очок); III – збірна України (87 та 20,4 очок).

Потрібно зазначити, що проведений відбірковий турнір до Чемпіонату Європи в категорії до 18 років, який відбувся в Угорщині, для збірної України був вдалим. Зокрема, вона посіла I місце з результатом 55 очок і середнім за гру – 18,3 очок; II місце виборола збірна Росії (результат відповідно 44 та 14,7 очок), а III місце – збірна Ізраїлю (53 та 13,3 очок). За результатом Чемпіонату Європи в Угорщині в категорії до 18 років збірна України посіла V місце, набравши 46 очок

і продемонструвавши середній результат за гру на рівні 15,3 очок. Тут I місце одержала збірна Угорщини (загальний результат 74 очка, середній за гру – 14,8), II місце – збірна Франції (відповідно 68 та 13,6 очок), а III – збірна Росії (73 та 14,6 очок).

Крім цього, у 2018 році FIBA 3x3 провела Чемпіонат Азії у Малайзії для категорії до 23 років, де взяли участь 14 команд. Також у цій віковій категорії FIBA 3x3 провела Кубок Світу в Китаї. У цьому турнірі взяли участь 20 кращих команд світу. Результат цього турніру такий: I місце – збірна Росії (загальний результат – 134 очка, середній за гру – 19,1); II місце – збірна Японії (відповідно 112 та 16 очок); III місце – збірна України (124 та 17,7 очок). Також зазначаємо, що українська юнацька збірна дівчат у 2018 році вперше змогла взяти участь у III Літніх Юнацьких Олімпійських Іграх (м. Буенос-Айрес, Бразилія). На Чемпіонаті Світу-2018, проведеного FIBA 3x3, у Манілі (Філіппіни), збірна України не пройшла кваліфікацію.

У 2019 році FIBA 3x3 демонструвала особливість функціонування, зокрема організація і проведення об'єднаних турнірів за участі команд національних ліг Азії та Європи для категорії до 23 років. При цьому, в 2019 році збільшилася кількість команд на Азійському континенті: під час проведення Чемпіонату Азії у Китаї було залучено 18 національних збірних. На Чемпіонаті Світу-2019 у категорії до 18 років в Монголії взяло участь 20 найкращих команд. Результат виявився таким: I місце – збірна Сполучених Штатів Америки (загальний результат – 137 очок, а середній – 19,6); II місце – збірна Нової Зеландії (відповідно 110 та 15,7 очок); III місце – збірна Франції (114 та 16,3 очок). Тут жіноча збірна України посіла 9 місце із загальним результатом 59 очок та середнім за гру результатом на рівні 14,8 очок.

Водночас, позитивного результату жіноча збірна України досягла в кваліфікації FIBA 3x3 до Чемпіонату Європи-2019, що відбувся в Києві. Зокрема, за підсумками цього турніру Україна посіла I місце із загальним результатом 30 очок і середнім за гру 15 очок. II місце посіла збірна Білорусі, а результат становив відповідно 28 та 14,5 очок, а III місце – збірна Данії (25 та 11,3 очок). За підсумком Чемпіонату Європи, проведеного у 2019 року в Угорщині, жіноча збірна України посіла 8 місце (в турнірі взяла участь 31 команда), набрала 46 очок, а середній показник за одну гру становив 15,3 очок. На чемпіонаті Європи 2019 року в категорії до 18 років у Тбілісі збірна України посіла 10 місце, а загальний результат склав 20 очок при середньому за одну гру – 10 очок.

Під час Чемпіонату Світу 2019, проведеного у Китаї, де прийняли участь 20 найкращих команд у категорії до 23 років, I місце посіла жіноча збірна Японії,

набравши 130 очок (середній за гру – 18,6 очок). II місце посіла збірна Росії із загальним результатом 130 очок, тоді як середній результат за одну гру становив 18,6 очок. III місце посіла збірна Франції з результатом відповідно 125 та 17,9 очок, а збірна України – забезпечила собі 9 місце, продемонструвавши загальний результат на рівні 70 очок, а середній за одну гру – на рівні 17,5 очок.

У 2019 році успішним результатом для української збірної категорії 16-23 років стала участь у світовому турнірі «Word Urban Games» в Угорщині. У підсумку збірна команда Росії посіла I місце з результатом 99 очок і середнім за одну гру –19,8, II місце – збірна Франції (відповідно 107 та 17,8 очок), III місце – збірна Китаю (83 та 16,6 очок); збірна України посіла V місце, а їхній результат склав 67 очок, середній за одну гру – 16,8 очок.

У 2021 році FIBA 3x3 уперше провела національні ліги команд із країн Африки та Азії у категорії U-23. Але головною подією для стрітболу і 2021 році став дебют цієї спортивної гри в програмі літніх Олімпійських ігор у Токіо. За наслідком змагань I місце посіла збірна США (загальний результат 172 очка, середній за одну гру – 19,1), II місце – збірна Олімпійського комітету Росії (відповідно 165 та 18,3 очок), III місце – збірна Китаю (176 та 17,6 очок); збірна України посіла 15 місце.

Під час кваліфікації до Чемпіонату Європи FIBA 3x3 2021 року в Румунії жіноча збірна України посіла I місце з результатом 59 очок і середнім показником в одній грі 19,7 очок. II місце виборола збірна Великої Британії (результат відповідно 54 та 18 очок), а III місце – збірна Угорщини (46 та 15,3 очок); загалом у цьому змаганні взяло участь 13 команд. Безпосередньо на Чемпіонаті Європи-2021 у Франції за участі 28 команд, I місце посіла збірна Іспанії, результат якої був 99 очок, а середній показник за одну гру – 19,8 очок. II місце виборола збірна Німеччини (результат відповідно 68 та 13,6 очок), III місце – збірна Франції (96 та 19,2 очок). Збірна України посіла 7 місце з результатом 48 очок при середньому показнику за одну гру – 16 очок.

Крім цього, у 2021 році важливими були проведені міжконтинентальні турніри, національні турніри FIBA 3x3 для категорії U-23 Nations League. Так, один із таких турнірів, а саме для Азії та Європи, відбувся 28 липня 2021 року на різних майданчиках країн, заявлено було 6 збірних жіночих національних команд категорії до 23 років, а саме: Франція, США, Нідерланди, Ізраїль, Іспанія, Великобританія. Під егідою FIBA 3x3 також були проведені національні ліги Європи, участь у них приймало 6 команд із різних країн Європи (Польща, Словаччина, Росія, Угорщина, Німеччина, Австрія), вікова категорія учасниць – до 23 років.

У 2021 в Португалії було проведено Чемпіонат Європи FIBA 3x3 для команд вікової категорії до 17 років. Змагання виявили переможця цього турніру – збірну Іспанії, результат якої склав 71 очко, а середній за одну гру – 14,2 очок. II місце посіла збірна Німеччини (результат відповідно 69 та 13,8 очок), III місце – збірна Білорусі (68 та 13,6 очок), IV місце – збірна України (58 та 11,4 очок).

У Чемпіонаті Світу FIBA 3x3 U-18, що відбувся в Угорщині, українська жіноча збірна посіла 7 місце з результатом 66 очок і середнім показником за одну гру – 13,2. При цьому, I місце посіла збірна США з результатом 132 очка і середнім показником за одну гру на рівні 18,9 очок, II місце – команда Іспанії (відповідно 121 та 17,3 очок), III місце – збірна Угорщини (85 та 17 очок).

Водночас відзначаємо, що за підсумками результатів змагань 2021 року досягнення жіночої збірної України зі стрітболу забезпечили їй потрапляння до 10 найкращих команд світу.

Дискусія

Позитивна динаміка популярності стрітболу потребує нових знань щодо теорії й методики підготовки спортсменів, проведення сучасних досліджень з урахуванням тенденцій, притаманних спорту 21 століття [2; 4]. Стрітбол набув стрімкої популярності, оскільки його включено до програми ігор XXXII Олімпіади. Виступи збірної команди України у різних вікових категоріях свідчить про певні особливості. Так, інтенсивність виконання техніко-тактичних дій під час змагальної діяльності, надшвидкий перехід від дій з атаквальних до захисних і навпаки; збільшення сумарного обсягу навантажень для кожного гравця команди. Крім цього, протягом одного дня команда може брати участь у 2–3 офіційних матчах. У неофіційних змаганнях кількість ігор протягом дня зростає, а саме до 5 і навіть більше, змагання можуть тривати цілий день, а останніми роками набувають популярності нічні турніри з баскетболу 3x3 [11; 14; 16].

Проведені наукові дослідження фахівців, які працювали з українською збіркою з 2017 року, засвідчили, що спортсмени на майданчику виконують рухові дії у пульсових режимах 95–100 % від індивідуального максимуму. Все це потребує високого рівня прояву емоційності та потужності анаеробного гліколітичного механізму енергозабезпечення м'язової діяльності, а також високої ефективності анаеробних можливостей гравців для забезпечення швидкого відновлення в нетривалі періоди відпочинку між іграми [1; 8; 9; 21; 22; 23; 31; 32].

Сьогодні провідними країнами в розвитку баскетболу 3x3 вважаються США, Франція, Китай, Нідерланди, Японія. Але шляхи розвитку у них різні:

залежно від організації державного регулювання спортивної галузі, країни поділяються на ті, що розвивають баскетбол 3x3 значною мірою за рахунок державного фінансування (Франція, Німеччина, Китай) та ті, що залучають до спортивного середовища інвестиції приватного бізнесу (США, Нідерланди, Японія, Сербія, Литва). Це безпосередньо впливає на процес відбору та підготовки національних команд до міжнародних змагань [4]. Так, низка країн на сьогодні вбачає ефективним професіоналізацію висококласних гравців 3x3. Відібрані гравці, які перемогли на змаганнях національного рівня, впродовж ігрового сезону здійснюють підготовку під керівництвом тренерів у складі професійної команди, виступають на комерційних турнірах та є кандидатами в національну збірну, зокрема США, Нідерландів, Сербії, Монголії.

Інший підхід передбачає відбір гравців із-поміж баскетболістів 5x5, а їхню підготовку до міжнародних змагань продовжують у тренувальних таборах (Росія, Китай). Деякі країни, передусім із обмеженим фінансуванням, застосовують розповсюджений варіант, коли спортсмени, які впродовж сезону виступають у класичному баскетболі 5x5, потім залучаються до змагань зі стрітболу 3x3 (більшість країн Східної Європи) [7; 16].

Під час відбору спортсменів до складу національних збірних команд зі стрітболу 3x3 різних вікових категорій враховуються критерії та фактори, що визначають перспективність гравця. Тому для здійснення відбору та підготовки національної збірної зі стрітболу вітчизняні фахівці керуються розробленими положеннями. Так, у 2021 році національні збірні України U-23 та U-18 складались, переважно з гравців, які беруть участь у змаганнях із класичного баскетболу 5x5. Керівництво федерації та провідні фахівці вважають, що гравці-аматори, які постійно беруть участь у турнірах 3x3 в Україні, значно поступаються за сукупністю фізичних, технічних і тактичних можливостей гравців професійних клубів із баскетболу 5x5. Тому основними кандидатами до складу національної збірної України зі стрітболу 3x3 продовжують залишатися гравці, які виступають в професійних клубах, передусім у зв'язку з відсутністю сьогодні альтернативного варіанту [1; 3; 12].

Крім цього, фахівцями Федерації баскетболу України спільно з науковцями та провідними тренерами створюється нова концепція підготовки спортсменів із баскетболу 3x3 для їхньої участі у міжнародних змаганнях найвищого рівня [5; 12; 18; 19; 20; 30]. Баскетболістам високого класу на сучасному етапі доводиться в ігровому сезоні брати участь у великій кількості матчів різних турнірів, кубкових поєдинків, виступів за національну збірну у великих міжнародних

змаганнях, кожен із яких має важливе значення для загального результату виступу в сезоні. Структуру і зміст змагальної діяльності в баскетболі визначають спрямованістю на досягнення найвищого для даного гравця, або команди, результату в офіційних змаганнях, передусім на підставі інформації про техніко-тактичні дії [6; 11; 12; 17; 19]. Тому робити висновок про ефективність ігрових дій спортсмена за результатами виступу в декількох матчах недоречно, – така оцінка змагальної діяльності спортсменів повинна відбуватися за результатом наприкінці змагального сезону.

Дослідження Р. Сушко свідчать [14], що інформативними показниками, які входять до комплексу оцінювання техніко-тактичних дій висококваліфікованих баскетболісток у захисті та нападі, з урахуванням ігрового амплуа, є: оцінка ефективності змагальної діяльності протягом змагального періоду повинна здійснюватися з урахуванням таких особливостей: багатоголова (від двох до чотирьох кіл) система проведення регулярного чемпіонату; умови проведення ігор серії плей-офф; перевага умов домашнього майданчика над гостьовим.

Терміни проведення етапного контролю протягом річного циклу мають бути узгоджені з регламентом та календарем змагань (або декількох змагань, наприклад, чемпіонатом країни, кубком країни, Єврокубом, чемпіонатом Європи тощо); з особливостями участі спортсменів у змаганнях з кількох різновидів командної гри (наприклад, баскетбол і баскетбол 3x3); з особливостями участі спортсменів за команди різних ліг (суперлігу, вищу, дубль команди суперліги); зі змістом навчально-тренувального процесу на певному етапі багаторічної підготовки [15; 24-26].

Необхідно зазначити, що під егідою FIBA 3x3 проводяться турніри різного рангу для визначених вікових категорій, а це урівнює можливості кожної команди під час загальної діяльності, але вимагає від них зусиль і спортивної майстерності [8-10].

Аналізуючи зазначені особливості, для досягнення кращих результатів Федерація України баскетболу 3x3 повинна звернути увагу на підготовку збірних команд зі стрітболу, що будуть тренуватися та грати тільки за один вид спорту.

Члени жіночої збірної України зі стрітболу досі не проходять повноцінної цілеспрямованої підготовки, що також впливає на їхні змагальні результати. Водночас відзначаємо позитивний фактор, що полягає у збільшенні кількості турнірів, у яких приймає участь збірна України, оскільки це впливає на її результат і рейтинг [12-15; 18; 29; 30].

Висновки

1. Баскетбол 3x3 (стритбол) є одним із сучасних видів спорту та відзначається інтенсивним розвитком в Україні. Аналогічний результат спостерігається в усьому світі, адже: щорічно зростає кількість турнірів різного рангу та команд-учасників; вид спорту включено до програм літніх Олімпійських ігор 2020 року в Токіо.

2. На сучасному етапі дівчата української збірної з баскетболу 3x3 відзначаються високим рівнем кваліфікації, що підтверджують результати виступів команди кожної команди з визначених вікових категорій на змаганнях найвищого рангу, а узагальнені дані засвідчують приналежність національної збірної до топ-10 у світі.

3. Аналіз результатів виступу жіночої збірної України з баскетболу 3x3 виявив існування проблем у питаннях подальшого росту спортивної майстерності дівчат. Одним із перспективних напрямів розв'язання таких проблем є формування концепції спортивної підготовки жіночої збірної України, враховуючи світові наукові досягнення, інновації та комплекс особливостей, що зумовлені зовнішніми та внутрішніми чинниками.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі планів підготовки жіночої збірної України з баскетболу 3x3 протягом періоду 2010-2021 років для вияву недоліків та формування перспективних напрямів удосконалення організації й змісту.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела та література

1. Безмылов Н. Н., Шинкарук О. А. Оценка соревновательной деятельности баскетболистов высокого класса в игровом сезоне : монография. Киев, 2013. 144 с.
2. Гопей М. М. Інформаційно-модульна програма «баскетбол 3x3» в практиці фізичного виховання дітей з вадами слуху. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. № 1(129). С. 23–27. Режим доступу – URL: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.1\(129\).05](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.1(129).05)
3. Дорошенко Э. Управление технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх. *Наука в олимпийском спорте*. 2014. Вип. 4. С. 15-21.
4. Ільчишина В. В., Бондар А. А. Баскетбол 3x3 як перспективний напрямок розвитку спорту у закладах вищої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2019. Вип. 7 (115). С. 44-47. Режим доступу – URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/26723>
5. Зацерковна Л. Факторна структура фізичної підготовленості стрітболістів різного ігрового амплуа. *Молода спортивна Україна*. 2004. Вип. 8. Т. 1. С. 158-160.
6. Колесникова Е. А. Структура и содержание подготовки баскетболисток 15–16 лет к соревнованиям по стритболу : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 КГУФКСТ. Краснодар, 2006. 25 с.
7. Мусієнко А. В., Цимбалюк Ж. О. Історичні аспекти розвитку баскетболу 3x3. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*. 2021. Вип. 1. С. 59-63.
8. Мітова О. *Обґрунтування методичного підходу до розробки системи комплексного контролю підготовленості спортсменів в командних ігрових видах спорту (на прикладі баскетболу)*. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2017. № (4). С. 86-93. Режим доступу – URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/26281>
9. Мітова О. О. Проблеми контролю в баскетболі на етапі початкової підготовки в зв'язку з тенденцією до ранньої спеціалізації. *Вісник Запорізького національного університету. Фіз. виховання та спорт*. 2016. № 2. С. 186-197.

References

1. Bezmylov, N. N., Shinkaruk, O. A. (2013), *Otsenka sorevnovatel'noy deyatelnosti basketbolistov vysokogo klassa v igrovom sezone* [Evaluation of the competitive activity of high-class basketball players in the game season]. Kyiv. 144 p. [in Ukraine].
2. Doroshenko, E. (2014), "Upravleniye tekhniko-takticheskoy deyatelnost'yu v komandnykh sportivnykh igrakh"[Management of technical and tactical activities in team sports games]. *Science in Olympic sport*, issue 4, pp. 15–21. [in Ukraine].
3. Gopey, M. M. (2021), "Informatsiyno-modul'na prohrama «basketbol 3kh3» v praktytsi fizychnoho vykhovannya ditey z vadamy slukhu"[Information-modular program «basketball 3x3» in the practice of physical education of children with hearing impairments]. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, № 1(129), pp. 23-27. Retrieved from – [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.1\(129\).05](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.1(129).05) [in Ukraine].
4. Ilchishina, V. V., Bondar, A. A. (2019), "Basketbol 3x3 yak perspektyvnyy napryamok rozvytku sportu u zakladakh vyshchoyi osvity" [Basketball 3x3 as a promising direction of sports development in higher education institutions], *Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, issue 7 (115), pp. 15–21. Retrieved from – <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/26723> [in Ukraine]
5. Zatserkovna, L. (2004), «Faktorna struktura fizychnoyi pidhotovlenosti stritbolistiv riznoho ihrovoho amplua» [Factor structure of physical fitness of streetball players of different game roles]. *Young Sports Ukraine*, 8, pp.158–160. [in Ukraine].
6. Kolesnikova, E. (2006), «Struktura i sodержaniye podgotovki basketbolistok 15-16 let k sorevnovaniyam po stritbolu» [The structure and content of training 15–16 year old female basketball players for streetball competitions]: abstract of the dissertation for the sciences degree of Candidate of Pedagogical Sciences : 13.00.04. Krasnodar, 25 p. [in Russia].
7. Nesen, O., Pashchenko, N., Marchenko, K (2018) «Pokaznyky ihrovoyi diyal'nosti u basketboli 3x3.» [Indicators of game activity in basketball 3x3]. *Sports Games*, 3, pp. 58–65. Retrieved from – <https://doi.org/10.5281/zenodo.1254042> [in Ukraine].
8. Musiyenko, A., Tsybalyuk, Z. (2021), «Istorychni aspekty rozvytku basketbolu 3x3» [Historical aspects of 3x3 basketball development]. *Problems and prospects of development of sports games and martial arts in higher educational institutions*, 1, pp. 59-62. [in Ukraine].

10. Мітова О. О. Концепція формування системи контролю в процесі багаторічного удосконалення у командних спортивних іграх. *Фізична культура спорт та здоров'я нації*. 2016. Вип. 1. С. 353-359.
11. Несен О., Пашенко Н., Марченко К. Показники ігрової діяльності у баскетболі 3х3. *Спортивні ігри*. 2018. № (3). С. 58-65. Режим доступу – URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1254042>
12. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения. Київ : Олімп. л-ра, 2004. 808 с.
13. Сушко Р. О. Параметри техніко–тактичної діяльності висококваліфікованих баскетболісток на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей. *Вісник Запорізького національного університету. Фіз. виховання та спорт*. 2015. № 1. С. 189-197.
14. Сушко Р. О. Теоретико-методичні основи розвитку спортивних ігор в умовах глобалізації: автореф. дис. ... доктора наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01 НУФВСУ. Київ, 2018. 40 с. Режим доступу – URL: <http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/1576>
15. Хіменес Х., Пітин М., Дмитренко А. Особливості сучасних систем змагань у баскетболі. *Спортивні ігри*. 2020. № 1 (15). С. 85- 94. Режим доступу – <http://www.sportscience.org/index.php/game/article/view/999>
16. Чуча Н. І., Чуча Ю. І., Ширяєва І. В. Баскетбол 3х3 як засіб фізичного виховання студентів. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*. 2021. (1). С. 79-82.
17. Шинкарук О. А., Мітова О. О. Система контролю підготовки початківців у командних спортивних іграх: проблемні питання та сучасні підходи. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. № 1. С. 105-112.
18. Яцковський В., Мельник В., Гнатчук Я. Показники для контролю змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у стрітболі. *Спортивна наука України*. 2018. № 5(87). С. 32-38. Режим доступу – URL: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/786/760>
19. Яцковський В., Мельник В., Кудріна Н., Гнатчук Я. Удосконалення техніко-тактичних підготовки кваліфікованих спортсменів у стрітболі : перспективи досліджень. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2019. Вип. № 2 (108). С. 186-191. Режим доступу – URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/25319>
20. Яцковський В. Контроль показників спеціальної підготовленості та змагальної діяльності у стрітболі. *Молода спортивна наука України*. 2019. Т. 1. С. 29-30.
21. Astha, R. (2011). The effects of rhythmic activity on selected physiological and physical fitness profile of school going girl's. *Journal of Physical Education and Sport*, 11(3), 267-276.
22. Bar-Or, O., Rowland, T. W. (2004). *Pediatric Exercise Medicine: from physiologic principles to health care application*. Champaign, IL: Human Kinetics
23. Carlos, M., Daniel, a. M., Marques., M. (2012). Physical fitness in prepubescent children: an update. *Journal of Physical Education and Sport*, 12(14), 445-457. doi: 10.7752/jpes. 2012.04066
24. Dick, F. W. (2007). *Sports training principles*, 5th ed. London: A & C Black.
25. Di Tore, P. A., Schiavo, R., D'isanto, T. (2016). Physical education, motor control and motor learning: theoretical paradigms and teaching practices from kindergarten to high school. *Journal of Physical Education and Sport*, 16(4), 1293-1297. doi: 10.7752/jpes.2016.04205
9. Mitova, O. (2017), «Obgruntuvannya metodychnoho pidkhotodu do rozrobky systemy kompleksnoho kontrolyu pidhotovlenosti sport-smeniv v komandnykh ihrovykh vyдах sportu (na prykladi basketbolu)» [Substantiation of the methodical approach to the development of a system of complex control of the training of athletes in team sports (on the example of basketball)]. *Physical culture, sports and health of the nation*, № 4, pp. 86-93.[in Ukraine].
10. Mitova, O.(2016), «Problemy kontrolyu v basketboli na etapi pochatkovoyi pidhotovky v zvyazku z tendentsiyeyu do rann'oyi spetsializatsiyi»[Problems of control in basketball at the stage of initial preparation due to the tendency to early specialization]. *Bulletin of Zaporizhia National University (Physical Education and Sports)*, № 2, pp. 186-197. [in Ukraine].
11. Mitova, O. (2016), «Kontseptsiya formuvannya systemy kontrolyu v protsesi bahatorichnoho udoskonalennya u komandnykh sportyvnykh ihrakh» [The concept of forming a control system in the process of long-term improvement in team sports games], *Physical culture, sports and health of the nation: a collection of scientific papers*, № 1, pp. 353-359. [in Ukraine].
12. Platonov, V. N. (2004), *Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. Obshchaya teoriya i yeye prakticheskiye prilozheniya* [The system of training athletes in Olympic sports. General theory and its practical applications], Kyiv. 808 p. [in Ukraine].
13. Sushko, R. O. (2015), «Parametrytekhniko–takychnoyidiyal'nosti vysokokvalifikovanykh basketbolistok na etapi maksimal'noyi realizatsiyi individual'nykh mozhlyvostey» [Parameters of technical and tactical activities of highly qualified basketball players at the stage of maximum realization of individual capabilities. *Bulletin of Zaporizhia National University. Physical education and sports*, № 1, pp. 189-197. [in Ukraine].
14. Sushko, R. O. (2018), «Teoretyko-metodychni osnovy rozvytku sportyvnykh ihor v umovakh hlobalizatsii» [Theoretical and methodological foundations of the development of sports games in the context of globalization] abstract of the dissertation for the sciences degree of Doctor of Science in phys. education and sports education and sports : 24.00.01 NUFVS. Kyiv. p. 40. Retrieved from – <http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/1576> [in Ukraine].
15. Himenez, H., Pitin, M., Dmitrenko, A. (2020), «Osoblyvosti suchasnykh system zmahan' u basketboli» [Features of modern systems of basketball competitions]. *Sports games*, № 1 (15), pp. 85–94. Retrieved from – <http://www.sportscience.org/index.php/game/article/view/999> [in Ukraine].
16. Chucha, N., Chucha, Y., Shyryayeva I. (2021), «Basketbol 3x3 yak zasib fizychnoho vykhovannya studentiv» [3x3 basketball as a means of physical education for students]. *Problems and prospects of development of sports games and martial arts in higher educational institutions*, (1), pp. 79-82. [in Ukraine].
17. Shinkaruk, O. A., Mitova O. O. (2017), «Systema kontrolyu pidhotovky pochatkivtsiv u komandnykh sportyvnykh ihrakh: problemni pytannya ta suchasni pidkhotody» [The system of control of beginners' training in team sports games: problematic issues and modern approaches] *Sports Bulletin of the Dnieper*, № 1, pp. 105-112. [in Ukraine].
18. Yatskovs'kyy, V., Mel'nyk, V., Hnatchuk, Y. (2018), «Pokaznyky dlya kontrolyu zmahal'noyi diyal'nosti kvalifikovanykh sport-smeniv u stritboli» [Indicators for monitoring the competitive activities of qualified athletes in streetball]. *Sports science of Ukraine*, № 5(87), pp. 32-38. Retrieved from – <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/786/760> [in Ukraine].
19. Yatskovs'kyy, V., Mel'nyk, V., Kudrina, N., Hnatchuk, Y. (2019), «Udoskonalennya tekhniki taktychnykh pidhotovky kvalifikovanykh sport-smeniv u stritboli : perspektyvy doslidzhen'» [Improving technical and tactical training of qualified athletes in streetball:

26. Galamandjuk, L., Prozar, M., Stasjuk, I., Bakhmat, N., Iedynak, G., Kljus, O., Guska, M., Dokuchina T. (2017). Physiological characteristics and physical fitness of girls at the beginning of classes at the volleyball sports school. *Journal of Physical Education and Sport*. Vol. 17. 2467–2471. doi:10.7752/jpes.2017.04276
27. Official website of FIBA 3x3. Retrieved from – <https://fiba3x3.com/en/rankings/federation.html>
28. Official website of FIBA basketball 3x3. *Tournaments, game review*. Retrieved from – <https://play.fiba3x3.com/categories/63db9478-6565-4ce8-a4de-5fafad8bd6b3/overview>
29. Thomas, P. O. (2017). Selling streetball: racialized space, commercialized spectacle, and playground basketball. *Critical Studies in Media Communication*. Vol. 34, Is. 1. P. 94-100, doi: 10.1080/15295036.2016.1266681
30. Vincent, W. J. (2005). *Statistic in kinesiology*. 3-rd edition. Human Kinetics Publishers.
31. Wilmore, J. H., Costill, D. L., Kenney, L. W. (2012). *Physiology of sports and exercise*. 5 th ed. Human Kinetics Publishers.
32. file:///C:/Users/User/Desktop/60e5643643cc2225676847%20(1).pdf
- research prospects]. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University*, Kyiv, Issue 2 (108), pp. 186–191. [in Ukraine].
20. Yatskovs'kyi, V. (2019), «Kontrol' pokaznykiv spetsial'noyi pidhotovlenosti ta zmahal'noyi diyal'nosti u stritboli» [Control of indicators of special training and competitive activity in streetball]. *Young sports science of Ukraine*, Vol. 1, pp. 29– 30. [in Ukraine].
21. Astha, R. (2011). The effects of rhythmic activity on selected physiological and physical fitness profile of school going girl's. *Journal of Physical Education and Sport*, 11(3), 267-276.
22. Bar-Or, O., Rowland, T. W. (2004). *Pediatric Exercise Medicine: from physiologic principles to health care application*. Champaign, IL: Human Kinetics
23. Carlos, M., Daniel, a. M., Marques., M. (2012). Physical fitness in prepubescent children: an update. *Journal of Physical Education and Sport*, 12(14), 445-457. doi: 10.7752/jpes. 2012.04066
24. Dick, F. W. (2007). *Sports training principles*, 5th ed. London: A & C Black.
25. Di Tore, P. A., Schiavo, R., D'isanto, T. (2016). Physical education, motor control and motor learning: theoretical paradigms and teaching practices from kindergarten to high school. *Journal of Physical Education and Sport*, 16(4), 1293-1297. doi: 10.7752/jpes.2016.04205
26. Galamandjuk, L., Prozar, M., Stasjuk, I., Bakhmat, N., Iedynak, G., Kljus, O., Guska, M., Dokuchina T. (2017). Physiological characteristics and physical fitness of girls at the beginning of classes at the volleyball sports school. *Journal of Physical Education and Sport*. Vol. 17. 2467–2471. doi:10.7752/jpes.2017.04276
27. Official website of FIBA 3x3. Retrieved from – <https://fiba3x3.com/en/rankings/federation.html>
28. Official website of FIBA basketball 3x3. *Tournaments, game review*. Retrieved from – <https://play.fiba3x3.com/categories/63db9478-6565-4ce8-a4de-5fafad8bd6b3/overview>
29. Thomas, P. O. (2017). Selling streetball: racialized space, commercialized spectacle, and playground basketball. *Critical Studies in Media Communication*. Vol. 34, Is. 1. P. 94-100, doi: 10.1080/15295036.2016.1266681
30. Vincent, W. J. (2005). *Statistic in kinesiology*. 3-rd edition. Human Kinetics Publishers.
31. Wilmore, J. H., Costill, D. L., Kenney, L. W. (2012). *Physiology of sports and exercise*. 5 th ed. Human Kinetics Publishers.
32. file:///C:/Users/User/Desktop/60e5643643cc2225676847%20(1).pdf

Надійшла до друку 29.01.2022